

اظهار نظر مجمع شورتی حقوقی

در خصوص:

- طرح اصلاح موادی از قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران
- لایحه یک فوریتی تمدید مدت اجرای آزمایشی قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور
- طرح اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور
- طرح اصلاح مواد (۱)، (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی

کد گزارش: ۹۳۰۲۰۰۴

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۰۲/۳۰

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

موضوع:

گزارش کارشناسی در خصوص

– طرح اصلاح موادی از قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری
اسلامی ایران

– لایحه یک فوریتی تمدید مدت اجرای آزمایشی قانون تشکیل
سازمان مدیریت بحران کشور

– طرح اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور
– طرح اصلاح مواد (۱)، (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های
کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی

تهیه کننده: پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۳۰۲۰۰۴

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۳/۰۲/۳۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طرح اصلاح موادی از قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران

مقدمه

«طرح اصلاح موادی از قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران» که با عنوان «طرح اصلاح موادی از قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران و اصلاحیه آن مصوب ۱۳۷۷ و الحاق موادی به آن» به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، در تاریخ ۱۳۹۱/۴/۶ اعلام وصول و جهت بررسی به کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی و نظارت بر اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به عنوان کمیسیون اصلی ارجاع شد. طرح مزبور نهایتاً با اصلاحاتی در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۸ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید و در اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی جهت انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال گردید. لیکن شورای نگهبان مصوبه مزبور را در دو بند مغایر با شرع و قانون اساسی تشخیص داد و طرح مذکور جهت رفع این ایرادات به مجلس شورای اسلامی اعاده گردید. مجلس شورای اسلامی نیز به منظور رفع ایرادات شورای نگهبان در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۶ طرح مزبور را با اصلاحاتی به تصویب رساند. شورای نگهبان این بار اصلاح صورت گرفته در خصوص بند «۱» ماده (۳۸) را واجد ابهام دانست و آن را جهت رفع ابهام به مجلس ارجاع داد. مجلس

شورای اسلامی جهت رفع ابهام مورد نظر شورای نگهبان، در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۲/۱۷ اقدام به اصلاح بند «۱» این ماده نموده است.

تبیین و بررسی

مجلس شورای اسلامی با اصلاح ماده (۳۸) قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران، اقدام به حذف برخی از شرایط و ویژگی‌های لازم جهت عضویت در هیأت مدیره نمود که از جمله این موارد، حذف شرط «ایمان و تعهد عملی به اسلام»، و «تعهد عملی به دین خود» برای تعاونی‌های متشکل از اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی بود.

شورای نگهبان در نظریه شماره ۹۲/۳۰/۵۳۲۳۱ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۴ حذف این شرایط را مغایر با موازین شرع دانست و این مصوبه را جهت اصلاح به مجلس ارجاع داد.

مجلس نیز جهت رفع این ایراد شورای نگهبان، ایمان و تعهد به اسلام (در تعاونی‌های متشکل از اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی، تعهد به دین خود) را به عنوان بند «۱» مجدداً اضافه نمود.

با وجود این اصلاح، شورای نگهبان به موجب نظریه شماره ۹۳/۱۰۲/۲۱۳ مورخ ۱۳۹۳/۱/۲۷ هرچند اصلاح صورت گرفته را رافع ایراد دانست؛ اما از این جهت که مشخص نیست آیا «تعهد به دین خود» برای اقلیت‌های دینی به معنای داشتن شرایط وثاقت و امانت است یا خیر این اصلاح را واجد ابهام دانست. در مصوبه حاضر به منظور رفع ایراد شورای نگهبان عبارت «تعهد به دین خود» به عبارت «شرط وثاقت و امانت» تغییر نموده است. لذا به نظر می‌رسد که اصلاحات مجلس رافع ابهام مورد نظر شورای نگهبان بوده است.

لایحه یک فوریتی تمدید مدت اجرای آزمایشی قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور

پس از ابلاغ سیاست‌های کلی پیشگیری و کاهش خطرات ناشی از سوانح طبیعی و حوادث غیرمترقبه در سال ۱۳۸۴ توسط مقام معظم رهبری، در سال ۱۳۸۵ وزارت کشور پیشنهاد تشکیل سازمان مدیریت بحران را به هیأت دولت ارائه داد. در پی این پیشنهاد لایحه تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور تدوین گردید و در جلسه مورخ ۱۳۸۵/۶/۲۶ هیأت وزیران به تصویب رسید. این لایحه پس از اینکه در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۳۱ مطابق اصل ۸۵ قانون اساسی به تصویب کمیسیون اجتماعی مجلس رسید، مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت پنج سال موافقت نمود و در تاریخ ۱۳۸۷/۳/۲۰ این مصوبه به تأیید شورای نگهبان رسید. با توجه به آزمایشی بودن این قانون و پایان اعتبار آن، در تاریخ ۱۳۹۲/۷/۲ «طرح تمدید اجرای آزمایشی قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور» به مجلس شورای اسلامی ارسال شد. پس از به نتیجه نرسیدن این طرح، هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۹۲/۱۰/۹ با استناد به پایان مدت اعتبار این قانون و ایجاد مشکلاتی برای این سازمان «لایحه تمدید مدت اجرای آزمایشی قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور» را با قید یک فوریت به مجلس ارسال نمود که نهایتاً این لایحه در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۳/۳/۱۷ عیناً به تصویب مجلس رسید.

تیین و بررسی

با توجه به اینکه مصوبه حاضر صرفاً مدت اجرای آزمایشی قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور را تمدید نموده است فاقد ایراد به نظر می‌رسد.

طرح اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور

مقدمه

قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور - مصوب ۱۳۶۰- در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۷ مورد اصلاح قرار گرفت و به موجب این اصلاحات بخشی از مواد آن به صورت کلی و یا جزئی تغییر پیدا کردند. به موجب اصلاح اخیر این قانون در سال ۱۳۸۷ که بر اساس اصل ۸۵ قانون اساسی توسط کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی صورت پذیرفت و با تصویب مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت پنج سال موافقت گردید، موادی از این قانون مورد اصلاح قرار گرفت و نهایتاً در تاریخ ۱۳۸۷/۴/۲۵ این اصلاحات به تأیید شورای نگهبان رسیدند.

با اتمام مدت اجرای آزمایشی این قانون، طرح دائمی شدن قانون اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۸۷ اعلام وصول و با اصلاحاتی در عنوان و مفاد آن در تاریخ ۱۳۹۳/۲/۱۷ به تصویب مجلس رسید. لازم به ذکر است بر اساس مصوبه حاضر صرفاً قانون آزمایشی «قانون اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور» به صورت دائمی در نیامده بلکه اقدام به اصلاحاتی در برخی از مواد آن و همچنین حذف برخی از آنها شده است. اکنون این مصوبه جهت اعمال نظارت موضوع اصل ۹۴ قانون اساسی و بررسی انطباق یا عدم انطباق با قانون اساسی و موازین شرعی به شورای نگهبان ارسال گردید.

تبیین و بررسی

ماده (۱)

این ماده عیناً تکرار ماده (۱) «قانون آزمایشی اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۸۷» موضوع اصلاح ماده (۱) قانون تشکیل

سازمان بازرسی کل کشور و الحاق یک تبصره به آن می‌باشد و هیچگونه تغییر و اصلاحی در مصوبه مجلس نسبت به این ماده بوجود نیامده است.

ماده (۲)

ماده مزبور در بندهای «۱»، «۲»، «۴»، «۵» و «۶» نظیر همان بندهای ماده (۲) «قانون آزمایشی مصوب ۱۳۸۷» می‌باشد. البته بند «۶» و «۷» ماده (۲) «قانون اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور» مصوب ۱۳۸۷، در مصوبه حاضر در قالب بند «۶» ادغام شده است. و بند «۸» این ماده در مصوبه حاضر در قالب بند «۷» مورد اصلاح قرار گرفته است.

در بند «۳» اصلاحی به موجب مصوبه حاضر، عبارت «و یا نماینده» پس از عبارت «کمیسیون اصل نودم (۹۰) قانون اساسی» اضافه شده است.

بند «۷» که در واقع جایگزین بند «۸» ماده (۲) قانون یاد شده می‌باشد نیز دچار برخی اصلاحات شده است. به موجب اصلاحات این بند علاوه بر اصلاح عبارت ذیل بند «۸» این قانون، قانونگذار یک قاضی را به عنوان عضو هیأت تخلفات اداری مستقر در نهاد ریاست جمهوری معرفی می‌کند و الزاماتی را برای نحوه رسیدگی در این مراجع ایجاد می‌کند.

بند «۸» الحاقی به این ماده نیز در حقیقت جایگزین ماده (۳) قانون آزمایشی مصوب ۱۳۸۷ مربوط به بکارگیری بازنشستگان می‌باشد که در مصوبه اخیر بکارگیری این افراد در سازمان بازرسی کل کشور محدود به موارد خاصی شده است. توضیح آنکه در ماده (۳) قانون آزمایشی مصوب ۱۳۸۷ بکارگیری بازنشستگان به صورت کلی و با رعایت تشریفات مجاز شمرده شده بود.

در خصوص این ماده نکات ذیل حائز اهمیت است:

۱- بند «۳»

به موجب بند «۳» این ماده، عبارت «و یا نماینده» به بند «ب» ماده (۲) اضافه

شده است. اصلاح مزبور بدین معناست که هر یک از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در کنار رهبر معظم انقلاب، رئیس قوه قضائیه، رئیس جمهور، کمیسیون اصل نود (۹۰) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی، وزیر یا مسئول دستگاههای اجرایی ذیربط و رئیس سازمان صلاحیت درخواست انجام بازرسیهای فوق العاده را از سازمان بازرسی کل کشور خواهند داشت و در مواردی که لازم بدانند می‌توانند از این سازمان جهت بازرسی هر اداره یا سازمانی تقاضای بازرسی فوق العاده بنمایند.

در این خصوص باید گفت که اعطای چنین صلاحیتی به هر یک از نمایندگان مجلس، بر خلاف صلاحیت نظارتی نمایندگان نسبت به سایر دستگاه‌ها و قوا می‌باشد و در هر موردی که قانونگذار اساسی قصد داشته است برای نمایندگان به صورت مستقل حق نظارت و اظهار نظر قائل شود به صورت صریح این موارد را ذکر نموده است (نظیر حق سؤال، استیضاح و اظهار نظر). توضیح آنکه با توجه به پذیرش اصل عدم صلاحیت قوا نسبت به یکدیگر و لزوم تصریح قانونگذار اساسی به حدود تفوق هر یک از قوا نسبت به قوه دیگر، لازم است تا در اعطای صلاحیت نظارتی به هر قوه‌ای تنها به قدر متیقن آن در قانون اساسی اکتفا نمود که بر این اساس چنین صلاحیتی برای نمایندگان مجلس شورای اسلامی در نظر گرفته نشده است. لذا اعطای چنین صلاحیتی به نمایندگان مجلس برخلاف استقلال قوا نیز بوده و لذا می‌تواند مغایر اصول ۵۷، ۸۶، ۸۸ و ۸۹ قانون اساسی محسوب شود.

علاوه بر این، در صورت پیش‌بینی امکان درخواست بازرسی فوق العاده از سوی هر یک از نمایندگان مجلس، امکان عملی شدن این امر با عطف توجه به امکانات، سازمان و تشکیلات سازمان بازرسی کل کشور وجود ندارد. چراکه با توجه به تعداد نمایندگان مجلس و در نظر گرفتن احتمال یک درخواست توسط

هر یک از آنها در ماه، می‌توان به این نتیجه رسید که سازمان بازرسی توانایی رسیدگی به این موارد را نداشته و علی‌الاصول بازرسی‌های مستمر و سایر بازرسی‌های درخواستی از این سازمان نیز بدون نتیجه خواهند ماند. بنابراین می‌توان اینگونه نتیجه گرفت که پیش‌بینی چنین صلاحیتی برای هریک از نمایندگان مجلس مغایر با مقتضیات نظام اداری صحیح بوده و با توجه به وظیفه‌ای که این سازمان در راستای نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات در دستگاه‌های اداری دارد، اعطای چنین صلاحیتی به نمایندگان، می‌تواند منجر به ایجاد اختلال در انجام وظایف این سازمان نظیر انجام بازرسی‌های مستمر قانونی شود. فلذا اضافه کردن نمایندگان به درخواست‌کنندگان بازرسی فوق‌العاده از سازمان بازرسی مغایر با بند «۱۰» اصل (۳) قانون اساسی است.

برداشت فوق ممکن است به این نتیجه منجر شود که در صورت مغایرت امکان درخواست نمایندگان مجلس از سازمان بازرسی جهت انجام بازرسی‌های فوق‌العاده با قانون اساسی، در نظر گرفتن چنین صلاحیتی برای کمیسیون اصل (۹۰) مجلس که به موجب قانون مصوب ۱۳۷۵ به قانون تشکیل سازمان بازرسی الحاق گردید و در اصلاحات سال ۱۳۸۷ نیز ابقاء شد با همان ایراد فوق‌الذکر مواجه است و اگر در نظر گرفتن چنین صلاحیتی برای نمایندگان مغایر قانون اساسی است، در نظر گرفتن آن برای کمیسیون اصل (۹۰) نیز مغایر با قانون اساسی است. در این خصوص لازم به ذکر است که صلاحیت این کمیسیون ناشی از اصل (۹۰) قانون اساسی است که به موجب این اصل به مجلس (که کمیسیون اصل ۹۰ متولی آن است) این صلاحیت را داده است که در مواردی که شکایتی از طرز کار سه قوه می‌شود بتواند رسیدگی نموده و حتی از سایر قوا رسیدگی و پاسخ کافی بخواهد. لذا اعطای چنین مجوزی به کمیسیون اصل ۹۰ قانون اساسی جهت درخواست انجام بازرسی فاقد ایراد و توجیه پذیر می‌باشد.

۲- بند «۷»

به موجب این بند، بند «ه» و تبصره آن به ماده (۲) قانون اضافه می‌شود. در بند مزبور اینگونه مقرر شده است که در هر موردی که گزارش سازمان حاکی از اعلام تخلف اداری مدیران کل ادارات و مقامات بالاتر تا سطح وزرا و همتراز آنان باشد، این گزارشات برای رسیدگی به هیأت تخلفات اداری نهاد ریاست جمهوری ارسال می‌شود و تا زمان حصول نتیجه نهایی از سوی این سازمان مورد پیگیری قرار می‌گیرد.

نکته لازم به بررسی در این بند مربوط به ترکیب اعضای تشکیل دهنده این هیأت می‌باشد که به موجب این مصوبه هیأت بدوی و تجدیدنظر رسیدگی به تخلفات اداری موضوع این بند با عضویت یک نفر از قضات منصوب رئیس قوه قضائیه تشکیل می‌شود. همچنین در این بند تأکید شده است که جلسات هیأت با حضور عضو قاضی اعتبار دارد.

با ملاحظه متن مزبور این ابهام بوجود می‌آید که نقش قاضی عضو این هیأت چیست؟ آیا حضور او بدین معنا است که لازم است نظر هیأت متضمن رأی عضو قاضی نیز باشد یا اینکه نظر اکثریت به عنوان نظر این هیأت به شمار می‌رود، هر چند ممکن است متضمن رأی عضو قاضی نباشد؟ رفع این قبیل ابهامات به منزله مشخص شدن اثر رأی و شأن عضو قاضی در این هیأت‌ها می‌باشد که به منظور مشخص شدن صلاحیت دیوان عدالت اداری نسبت به آراء و احکام این هیأت دارای اهمیت ویژه‌ای می‌باشد.

علاوه بر ابهام فوق، با توجه به قانون رسیدگی به تخلفات اداری که مقرر داشته است: «هریک از هیأت‌های بدوی و تجدیدنظر دارای سه عضو اصلی و یک یا دو عضو علی‌البدل می‌باشد که با حکم وزیر یا بالاترین مقام سازمان مستقل دولتی مربوط و سایر دستگاه‌های موضوع تبصره ماده یک برای مدت سه سال

منصوب می‌شوند...» (ماده ۲)، مشخص نیست که عضو قاضی که به موجب این بند الحاقی به این هیأت‌ها اضافه شده است، به عنوان یکی از سه عضو این هیأت‌ها می‌باشد و یا عضویت وی علاوه بر سه عضو مذکور در قانون رسیدگی به تخلفات اداری است. از سوی دیگر، اگر عضویت قاضی علاوه بر سه عضو مذکور در قانون رسیدگی به تخلفات اداری باشد با توجه به تعداد اعضای این هیأت‌ها که با حضور عضو قاضی، چهار نفر می‌شود، و همچنین نصاب رأی‌گیری در این هیأت‌ها، این امکان وجود خواهد داشت که اکثریت لازم جهت صدور رأی در این هیأت‌ها حاصل نشود.

ابهام دیگری که در خصوص این بند وجود دارد این است که با توجه به اینکه در این بند مقرر شده «... هیأت رسیدگی بدوی و تجدیدنظر مزبور با عضویت یک نفر از قضات منصوب رئیس قوه قضائیه تشکیل می‌شود...» مشخص نیست عضو قاضی در هر دو هیأت یک نفر خواهد بود و یا اینکه هر هیأت دارای عضو قضائی مجزا است.

بنابراین لازم است تا از این موارد رفع ابهام صورت پذیرد.

تذکره: با توجه به نسخ «قانون هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری» و تصویب «قانون رسیدگی به تخلفات اداری» لازم است عبارت «قانون هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری» در ذیل این بند به عبارت «قانون رسیدگی به تخلفات اداری» اصلاح شود.

ماده (۳)

این ماده در واقع ماده (۳) گزارش کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس به صحن علنی بوده است که مورد حذف از سوی صحن مجلس قرار گرفته است. لیکن نحوه ذکر این موضوع در مصوبه ارسالی به شورای نگهبان می‌تواند واجد این ابهام باشد که منظور از این ماده، حذف ماده (۳) قانون تشکیل سازمان

بازرسی کل کشور هست. لذا از این جهت که منظور از این ماده حذف ماده (۳) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور می‌باشد یا خیر واجد ابهام است. لازم به ذکر است که این ماده مربوط به بکارگیری افراد بازنشسته با حداقل مدرک کارشناسی و واجد صلاحیت در امور تخصصی توسط سازمان بازرسی بود که در اصلاحیه آزمایشی مصوب ۱۳۸۷ وجود داشت، ولیکن در مصوبه حاضر مورد تصویب قرار نگرفت و صرفاً در قالب الحاق بند «و» به ماده (۲) قانون موضوع بند «۸» ماده (۲) مصوبه بکارگیری بازنشستگان صرفاً در نهادهای خاصی مجاز شمرده شد.

ماده (۴)

این ماده نیز نظیر ماده قبل در واقع ماده (۴) گزارش کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس به صحن علنی بوده است که مورد حذف از سوی صحن مجلس قرار گرفته است. لیکن نحوه ذکر این موضوع در مصوبه ارسالی به شورای نگهبان می‌تواند واجد این ابهام باشد که منظور از این ماده، حذف ماده (۴) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور هست. لذا از این جهت که منظور از این ماده حذف ماده (۴) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور می‌باشد یا خیر واجد ابهام است

لازم به ذکر است بر اساس گزارش کمیسیون تخصصی مجلس به صحن علنی، به موجب این ماده یک تبصره به ماده (۵) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور الحاق می‌شد که بر اساس آن بازرس قضایی در صورت وجود دلایل و مدارک کافی بر توجه اتهام، عقیده خود را مبنی بر مجرمیت اعلام می‌کرد تا پس از طی مراحل مربوطه در دادگاه صالح مطرح شود. در هر صورت به موجب مصوبه مجلس این ماده پیشنهادی کمیسیون حذف گردید.

ماده (۵)

این ماده که در واقع جایگزین ماده (۴) «قانون آزمایشی اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۸۷» است، در مقام اصلاح ماده (۶) «قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور» و تبصره آن می‌باشد. لذا قسمت نخست ماده تقریباً تکرار ماده (۴) «قانون اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۸۷» بوده و در قسمت دوم این ماده قانونگذار در مقام اعطای اجازه تقاضای تجدید نظرخواهی به سازمان از آراء مراجع مذکور در این ماده می‌باشد. لازم به ذکر است که این حکم پیشتر نیز در قانون سازمان بازرسی کل کشور وجود داشت که در اصلاحات بعدی حذف شده بود و مجدداً مورد تصویب قرار گرفته است.

همچنین به موجب تبصره ذیل این ماده، تبصره ذیل ماده (۶) نیز مورد اصلاح قرار گرفته است.

ماده (۶)

این ماده عیناً تکرار ماده (۵) «قانون اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۸۷» می‌باشد.

ماده (۷)

این ماده که در واقع به منظور جایگزینی ماده (۶) «قانون اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۸۷» موضوع اصلاح ماده (۹) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور پیش‌بینی شده بود، به موجب مصوبه مجلس حذف گردید. لذا ماده (۹) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور به حالت سابق خود پیش از قانون آزمایشی مصوب ۱۳۸۷ برمی‌گردد و مجدداً این ماده احیا می‌شود. با این مقدمه یک نظر پیرامون این موضوع این است که با توجه به عدم انجام اصلاحات توسط مجلس در این ماده و تأیید ماده

(۹) سابق توسط شورای نگهبان، مجالی جهت اعمال نظارت و اعلام مغایرت این ماده با قانون اساسی وجود ندارد.

ماده (۸)

این ماده با اصلاح صورت گرفته در نوع مجازات آن، در واقع جایگزین ماده (۷) «قانون اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۸۷» شده است. بر اساس اصلاح صورت گرفته صرفاً ضمانت اجرای موضوع این ماده از مجازات مقرر در ماده (۵۷۶) قانون مجازات اسلامی (انفصال از خدمات دولتی از یک تا پنج سال) به مجازات مقرر در تبصره «۱» ماده (۸) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور و اصلاحات بعدی آن (حبس از سه ماه و یک روز تا شش ماه یا انفصال موقت از خدمات دولتی و عمومی از سه ماه تا یک سال) تغییر یافته است.

ماده (۹)

این ماده تقریباً تکرار ماده (۸) «قانون اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۸۷» موضوع اصلاح ماده (۱۱) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور می‌باشد.

لازم به ذکر است که بر اساس بند «ج» مصوبه حاضر عبارت «شوراها و کمیسیون‌ها و کمیته‌های مالی، معاملاتی و اعتباری» به جای عبارت «شوراهای تصمیم‌گیر در معاملات دستگاه‌های دولتی و عمومی غیردولتی و» بکار رفته است و در انتهای بند «ه» این ماده نیز به جای عبارت «با رعایت قانون اصلاح تبصره (۱) ماده (۱۸۸) قانون آئین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب ۱۳۷۸ و الحاق سه تبصره به آن مصوب خرداد ۱۳۸۵»، عبارت «با رعایت قانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴» استفاده شده است.

ماده (۱۰)

این ماده تقریباً تکرار ماده (۹) «قانون اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۸۷»، موضوع اصلاح ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور می‌باشد و صرفاً عبارت «قانون مجازات اسلامی» در ذیل این ماده به «کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی «تعزیرات و مجازاتهای بازدارنده» مصوب ۱۳۷۵/۳/۲» اصلاح شده است که با توجه به قانون جدید مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ و نسخ قانون سابق مجازات اسلامی به جز کتاب پنجم این قانون، صحیح می‌باشد.

ماده (۱۱)

این ماده عیناً تکرار ماده (۱۰) «قانون اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۸۷» موضوع اصلاح ماده (۱۴) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور می‌باشد.

ماده (۱۲)

بر اساس این ماده «قانون اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحیه آن مصوب ۱۳۷۵» مصوب ۱۳۸۷/۴/۱۷ نسخ می‌شود.

طرح اصلاح مواد (۱)، (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی

مقدمه

«طرح اصلاح مواد (۱)، (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل
چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی» که با عنوان «طرح اصلاح موادی از قانون
اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی» به مجلس
شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، در تاریخ ۱۳۹۲/۲/۲۸ اعلام وصول شده و
با اصلاحاتی، در تاریخ ۱۳۹۳/۲/۲۸ به تصویب مجلس رسید و سپس در
راستای اجرای اصل (۹۴) قانون اساسی، جهت انطباق با موازین اسلام و قانون
اساسی به شورای نگهبان ارسال شد.

تبیین و بررسی

ماده (۱): موضوع اصلاح ماده (۱)

بر اساس این ماده دو بند به ماده (۱) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل
چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی که به تعریف برخی اصطلاحات پرداخته است
الحاق شده است. بر اساس بند «۲۱» الحاقی «مجوز کسب و کار» مورد تعریف
قرار گرفته است و در بند «۲۲» الحاقی «پایگاه اطلاع رسانی مجوز های کسب و
کار» تعریف شده است.

در خصوص بند «۲۲» الحاقی مربوط به تعریف «پایگاه اطلاع رسانی مجوز
های کسب و کار» مسئله قابل توجهی که وجود دارد این است که اولاً این بند
صرفاً اشاره به تعریف چنین پایگاهی نموده است و در خصوص نحوه و
چگونگی ایجاد این پایگاه فاقد حکم است و در مواد بعدی به این موضوعات

پرداخته شده است. ثانیاً هم اکنون بر اساس حکم تبصره «۱» ماده (۶۲) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران^(۱) حکمی شبیه بند الحاقی

۱- ماده ۶۲- در کلیه مواردی که فعالیت اشخاص حقیقی و حقوقی منوط به اخذ مجوز اعم از گواهی، پروانه، جواز، استعلام یا موافقت و موارد مشابه آن از دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی است، دستگاه‌های مذکور موظفند حداکثر مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون، نوع مجوز و فعالیت مربوط و نیز مبانی قانونی موکول بودن فعالیت به اخذ مجوز و همچنین شیوه صدور، تمدید، لغو و سایر مقررات ناظر بر آن را رسماً به کارگروهی متشکل از معاونت، معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور، معاونت حقوقی رئیس‌جمهور، وزراء امور اقتصادی و دارائی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و دادگستری و نیز سه نفر از نمایندگان مجلس از کمیسیون‌های برنامه و بودجه، اصل نودم (۹۰) قانون اساسی و اقتصادی به‌عنوان ناظر اعلام نمایند. در صورت عدم ارسال مستندات موضوع این ماده در مهلت تعیین شده، الزام اشخاص حقیقی و حقوقی به اخذ مجوز ممنوع است و بالاترین مقام دستگاه و مقامات و مدیران مجاز از طرف وی مسؤول حسن اجرای این حکم می‌باشند.

کارگروه موظف است ظرف شش ماه پس از اتمام مهلت فوق ضمن بررسی وجاهت قانونی آن‌ها با رویکرد تسهیل، تسریع، کاهش هزینه صدور و تمدید مجوز و هماهنگی دستگاه‌های مختلف و حذف مجوزهای غیرضرور و اصلاح یا جایگزینی شیوه تنظیم مقررات هر نوع فعالیت و بازرسی نوبه‌ای برای احراز مراعات آن مقررات به‌جای شیوه موکول بودن فعالیت به اخذ مجوز، نسبت به ابلاغ دستورالعمل مشتمل بر بازنگری و تسهیل و اصلاح و جایگزینی روش‌ها، تجمیع مجوزها و لغو مجوزهای غیرضروری در چهارچوب ضوابط قانونی برای هر نوع فعالیت پس از تأیید رئیس‌جمهور اقدام نماید. این دستورالعمل جایگزین دستورالعمل‌ها و روش‌های اجرائی لغو یا اصلاح شده به‌موجب این ماده محسوب می‌شود و برای همه دستگاه‌های اجرائی مذکور لازم‌الاجراء است.

تغییر یا اصلاح احکام قوانین مربوط به مجوزها و موارد مشمول این ماده با تصویب مجلس شورای اسلامی است.

تبصره ۱- کارگروه مذکور موظف است دستورالعمل موضوع این ماده شامل انواع مجوزها، مرجع و شیوه صدور، تمدید و لغو و احیاء و زمان‌بندی مربوط را در یک پایگاه اطلاعاتی که به همین

مزبور وجود دارد. به موجب تبصره مزبور، کارگروه موضوع ماده (۶۲) قانون برنامه پنجم توسعه «... موظف است دستورالعمل موضوع این ماده شامل انواع مجوزها، مرجع و شیوه صدور، تمدید و لغو و احیاء و زمانبندی مربوط را در یک پایگاه اطلاعاتی که به همین منظور طراحی و مستقر می‌سازد به اطلاع عموم برساند. کلیه اطلاعات موضوع این ماده در قالب کتاب‌سال قبل از آغاز هر سال منتشر می‌شود...»

منظور طراحی و مستقر می‌سازد به اطلاع عموم برساند. کلیه اطلاعات موضوع این ماده در قالب کتاب سال قبل از آغاز هر سال منتشر می‌شود. اعمال مقررات مربوط به انجام فعالیت یا ارائه خدمات موضوع این ماده خارج از موارد منتشره در کتاب سال و پایگاه اطلاع‌رسانی مذکور ممنوع و مرتکب علاوه بر جبران خسارت زیان‌دیده به مجازات مقرر در این ماده محکوم می‌شود.

تبصره ۲- مفاد این حکم علاوه بر مجوزها شامل کلیه خدمات و فعالیت‌های دستگاه‌های اجرائی یادشده از جمله سازمان‌های ثبت اسناد و املاک (ثبت شرکت‌ها)، ثبت احوال، تأمین اجتماعی، حفاظت محیط‌زیست، مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، شهرداری تهران و کلان‌شهرها، نیروی انتظامی، گمرک، خدمات قوه قضائیه و وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و صنعت، معدن و تجارت و نیز مواردی که براساس قوانین در ازاء خدمات، و جوهی از اشخاص حقیقی و حقوقی اخذ می‌شود، نیز خواهد بود.

اجرای مفاد این تبصره در نهادهای وابسته به قوه قضائیه منوط به موافقت رئیس آن قوه است. درخصوص مقررات و مواردی که مستند به قوانین و تدابیر و دستورات و نظرات مقام معظم رهبری است و همچنین درخصوص دستگاه‌هایی که مستقیماً زیر نظر ایشان است اجرای این حکم منوط به اذن معظم‌له است.

تبصره ۳- دستگاه‌های اجرائی مذکور در مقابل ارائه خدمات یا اعطاء انواع مجوز حتی با توافق، مجاز به اخذ مبالغی بیش از آنچه که در قوانین و مقررات قانونی تجویز شده‌است، نمی‌باشند. تخلف از اجرای این حکم و سایر احکام این ماده مشمول مجازات موضوع ماده (۶۰۰) قانون مجازات اسلامی است.

همچنین بر اساس تبصره «۳» ماده (۷) فعلی قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی « وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف شش ماه از تصویب این قانون با همکاری کلیه مراجع صدور مجوز یا پروانه کاری یا بهره‌برداری یا نظایر آن کتاب راهنمای سرمایه‌گذاری در کلیه فعالیتهای اقتصادی را منتشر و هر شش ماه یکبار با رویکرد تسهیل مقررات و حذف مجوزهای غیر ضروری، آن را مورد تجدید نظر قرار دهد. این کتاب راهنما تنها مستند تعیین تکالیف متقاضیان سرمایه‌گذاری است. هیچ نهاد و مرجعی حق ندارد برای اعطاء مجوز یا پروانه، مدارک یا شرایطی بیشتر از موارد مصرح در آن را مطالبه کند.»

لذا به نظر می‌رسد ایجاد چنین پایگاهی که نحوه تشکیل آن در ماده (۷) همین مصوبه ذکر شده است فاقد بار مالی جدید باشد.

ماده (۲): موضوع اصلاح ماده (۶)

این ماده که در قالب اصلاح ماده (۶) قانون ذکر شده است. ماده (۶) در مورد مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع ماده (۵) قانون محاسبات عمومی است. در قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مقرر شده است که نهادهای عمومی غیردولتی می‌توانند حق مالکیت مستقیم و غیرمستقیم مجموعاً حداکثر تا چهل درصد (۴۰٪) سهم بازار هر کالا و خدمات را داشته باشند.

اصلاح ماده مذکور با هدف جلوگیری از مالکیت نهادهای عمومی غیردولتی بر شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی به دلیل نفوذ ساختار دولتی در این نهادها، عدم کارایی و بهره‌وری در بنگاه‌داری، عدم نظارت‌پذیری در شرکت‌های زیر

مجموعه و ایجاد انحصار در بازار برای این نهادها ارائه شده است. در خصوص این ماده نکات ذیل حائز اهمیت است:

۱. به موجب ذیل بند اول ماده اصلاحی، عدم ارائه اطلاعات و یا خلاف قانون بودن آن توسط نهادها و مؤسسات مذکور مشمول حکم ماده (۷۲) این قانون است. بر اساس ماده (۷۲) هر کس برای أخذ گواهی یا مجوزهای موضوع این فصل یا در جریان رسیدگی به رویه‌های ضد رقابتی اعم از مرحله بازرسی و تحقیقات اظهارات خلاف واقع کند و یا از ارائه اطلاعات و اسناد و مدارکی که می‌تواند در نتیجه تصمیمات شورای رقابت و هیأت تجدیدنظر مؤثر باشد، خودداری کند و همچنین هر کس که به شورای رقابت، هیأت تجدیدنظر و مرکز ملی رقابت مدارک و اسناد جعلی یا خلاف واقع تسلیم کند یا اطلاعات، مدارک و اسناد مرتبط با رویه‌های ضد رقابتی را صرف نظر از قالب آنها به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم ناپود کند، تغییر دهد یا تحریف کند، به حبس تعزیری از سه ماه تا یک سال یا به جزای نقدی از ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا به هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

چنانچه ارائه اسناد و مدارک یا بیان اظهارات خلاف واقع یا جعلی منجر به أخذ گواهی یا مجوزهای مذکور در این فصل شده باشد، دادگاه علاوه بر تعیین مجازات مقرر در این ماده، با تقاضای ذی‌نفع، حسب مورد حکم به ابطال گواهی یا مجوز مزبور صادر می‌کند.»

نکته ای که در این خصوص وجود دارد این است که با توجه به اینکه

سرمایه مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی ، سرمایه عمومی است، اعمال مجازات مذکور در ماده (۷۲) نسبت به این مؤسسات به جای اعمال مجازات مدیران و دست اندرکاران این تخلف می تواند منجر به تضییع بیت المال و وجه الزمان قرار گرفتن اموال دولتی برای تخلف مدیران شود.

۲. حکم بند «۲» این ماده عیناً همان حکم ماده (۶) فعلی است که اجازه داده نهادهای عمومی غیردولتی حق مالکیت مستقیم و غیرمستقیم مجموعاً حداکثر تا چهل درصد (۴۰٪) سهم بازار هر کالا و خدمات را داشته باشند.

۳. بند «۳» مصوبه محدودیت جدیدی برای مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی ایجاد نموده است. براساس این محدودیت مجموع حق مالکیت مستقیم و غیرمستقیم سهام و کرسی مدیریتی در هر بنگاه اقتصادی تا سقف ۴۰ درصد مجاز شمرده شده است. در حالیکه در بند قبلی سقف تا چهل درصد (۴۰٪) سهم بازار هر کالا و خدمات مورد حکم بوده است و نه هر بنگاه اقتصادی.

مسئله ای که در این خصوص وجود دارد این است که حکم این بند مبنی بر تحدید حقوق مالکانه مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی به صورت مطلق به دلیل اینکه شامل مؤسساتی نظیر سازمان تأمین اجتماعی نیز می شود و با توجه به این که بخش عمده مالکیت این سازمان متعلق به مردم و بخش خصوصی است، می تواند منجر به تحدید مالکیت اشخاص و اضرار به غیر شده و در نتیجه مغایر اصولی همچون ۴۰، ۴۶ و ۴۷ قانون اساسی محسوب شود.

۴. بر اساس این بند تسویه، تهاتر و تأدیه بدهی های قانونی دولت به نهادهای عمومی غیر دولتی و شرکتهای وابسته به بانکهای دولتی از طریق واگذاری سهام بنگاهها، اموال و دارایی های دولت و شرکتهای دولتی ممنوع شده است و مقرر شده ابتدائاً سهام مزبور به فروش رسیده و از محل وجوه فروش این موارد، در چارچوب بودجه های سنواتی بدهی های دولت به این نهادها تأدیه شود.

لذا به موجب حکم مزبور، تهاتر بدهی های دولت به این مؤسسات از طریق واگذاری سهام به آنها ممنوع شده است. مسئله ای که در خصوص این ماده وجود دارد این است که مشخص نشده است وجوه ناشی از فروش سهام بنگاه ها و اموال و دارایی های دولت و شرکت های دولتی می بایست به خزانه کل کشور واریز شود یا خیر و لذا از این جهت می تواند واجد ابهام باشد.

۵. بر اساس بند «۵» برخی شرکتهای و بنگاههای اقتصادی متعلق به آنها حسب مورد موظف به ارائه اطلاعات کامل ملی خود جهت ثبت نزد سازمان بورس و اوراق بهادار مطابق قوانین و مقررات مربوطه شده اند. همچنین این بنگاهها موظف شده اند در صورت لزوم نسبت به مطابقت ساختار و شیوه گزارشگری مالی برابر قوانین و مقررات بازار سرمایه اقدام نمایند. مسئله ای که در خصوص این ماده وجود دارد این است که شمول حکم مذکور در این ماده نسبت به برخی از بنگاه های مذکور در این بند محل تأمل است. به عنوان نمونه اطلاق جزء «د» این بند در مورد موقوفات عام می تواند محل اشکال باشد.

همچنین در جزء «ب» این بند «نهادهای نظامی و انتظامی کشور» به صورت مطلق مشمول حکم این بند قرار گرفته اند و هرچند در تبصره «۴» همین بند «اشخاص مذکور در این بند که برای انجام ماموریت های خاص حاکمیتی براساس مجوزهای تشکیل شده اند و افشای اطلاعات اقتصادی آنها دارای طبقه بندی می باشد، با تائید شورای عالی امنیت ملی مشمول حکم این بند نمی باشند.» لیکن حکم مزبور نسبت به «نهادهای نظامی و انتظامی کشور» علی رغم حکم این تبصره می تواند مغایر بند «۴» اصل ۱۱۰ قانون اساسی تلقی شود. علاوه بر این مطابق تبصره «۵» همین بند «عدم اجرای این قانون در مورد نهادهایی که تحت نظر مقام معظم رهبری هستند با اذن ایشان می باشد» لذا براین اساس، اصل بر شمول حکم مقرر در این بند نسبت همه بنگاه های متعلق به نهادهای تحت نظر مقام معظم رهبری قرار گرفته است.

لازم به ذکر است که تبصره «۶» این بند عیناً همان حکم تبصره «۲» ماده «۶» فعلی است.

ماده (۳): موضوع اصلاح ماده (۷)

ماده (۷)^(۱) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی به قانونمند

۱- ماده ۷- به منظور تسهیل و تسریع در امر سرمایه گذاری و صدور مجوز فعالیت های اقتصادی برای بخش های غیردولتی در قلمروهای مجاز، دستگاه های دولتی موضوع ماده (۸۶) این قانون، شوراهای اسلامی شهر، شهرداری ها و مجامع و اتحادیه های صنفی موظفند ترتیبی اتخاذ نمایند تا کلیه مقررات ناظر بر صدور پروانه ها و مجوزهای سرمایه گذاری و کسب و کار با رویکرد حذف مجوزهای غیرضروری، تسهیل شرایط دریافت مجوزها و شفاف سازی فعالیت های

اقتصادی حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون به گونه‌ای اصلاح، تهیه و تدوین شود که پاسخ متقاضی حداکثر ظرف ده روز از تاریخ ثبت درخواست توسط مرجع ذی‌ربط کتباً داده شود. در صورت مثبت بودن پاسخ، مرجع ذی‌ربط موظف است فهرست مدارک مورد نیاز و عنداللزوم صورت هزینه‌های قانونی را کتباً به متقاضی اعلام و پس از دریافت مدارک کامل و اسناد واریز وجوه مورد نیاز به حساب‌های اعلام‌شده، حداکثر ظرف یک‌ماه نسبت به انجام کار، صدور پروانه، مجوز یا عقد قرارداد با متقاضی، اقدام نماید. چنانچه هر یک از مراجع مسؤول صدور پروانه یا مجوز طی یک‌ماه فوق‌الذکر قادر به انجام تعهد خود نباشد، با موافقت ستاد سرمایه‌گذاری استان برای یک‌بار و حداکثر یک‌ماه دیگر فرصت خواهد یافت.

تبصره ۱- در صورت منفی‌بودن پاسخ، مرجع ذی‌ربط موظف است علت را به صورت مستند و مکتوب به متقاضی اعلام نماید.

تبصره ۲- در صورت مثبت‌بودن پاسخ، چنانچه مرجع ذی‌ربط در پایان مدت اعلام‌شده به تعهد خود عمل ننماید و یا در صورت منفی‌بودن پاسخ، چنانچه متقاضی از پاسخ دریافتی قانع نشود اعتراض متقاضی در ستاد سرمایه‌گذاری استان قابل طرح است.

ستاد سرمایه‌گذاری استان به ریاست استاندار یا معاون برنامه‌ریزی وی و رؤسای سازمان‌های صنایع و معادن، جهاد کشاورزی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، صنعت، معدن و تجارت، امور اقتصادی و دارایی و ادارات کل تعاون و حفاظت محیط‌زیست هر استان تشکیل می‌شود. این ستاد مکلف است ظرف مدت پانزده‌روز از تاریخ دریافت اعتراض، به موضوع در چهارچوب مقررات دستگاه‌های ذی‌ربط رسیدگی و در صورت وارد دانستن اعتراض، رئیس ستاد دستور تجدید رسیدگی به تقاضای متقاضی را صادر می‌کند و فرد یا افراد متخلف را به هیأت تخلفات اداری ذی‌ربط معرفی می‌نماید. چنانچه هیأت، تخلف این گونه افراد را تأیید نماید به مجازات‌های مقرر در بندهای «د» به بعد ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری (مصوب ۱۳۷۲/۹/۷) محکوم خواهند شد. جلسات ستاد با حضور دو سوم اعضاء رسمیت دارد و تصمیمات آن با رأی اکثریت مطلق حاضرین معتبر است.

در مواردی که طرح متقاضی به موافقت دستگاه‌های فرا استانی نیاز داشته باشد به اعتراض وی در هیأتی متشکل از معاونین دستگاه‌های ذی‌ربط فوق‌الذکر به ریاست وزیر امور اقتصادی و

کردن و تسهیل شرایط صدور مجوزهای کسب و کار در کشور می پردازد و همه مراجع صدور مجوز را موظف کرده ظرف ۶ ماه پس از تصویب این قانون شرایط صدور مجوز کسب و کارها را بازبینی و به گونه ای سهل کند که هر متقاضی مجوز بتواند ده روزه مجوز کسب و کار مورد نظرش را دریافت کند. اگر هم مجوز مورد نظرش صادر نشد بتواند به ستاد سرمایه گذاری استانی مراجعه و شکایت کند. در قانون برنامه پنجم توسعه (ماده ۶۲) کارگروهی مأمور شد در کسب و کارهای مختلف شرایط صدور مجوزهای کسب و کار را بررسی و شرایط زائد را رأساً حذف کند.

دارایی یا معاون وی به ترتیب مقرر در این تبصره رسیدگی خواهد شد.

تبصره ۳- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف شش ماه از تصویب این قانون با همکاری کلیه مراجع صدور مجوز یا پروانه کاری یا بهره برداری یا نظایر آن کتاب راهنمای سرمایه گذاری در کلیه فعالیتهای اقتصادی را منتشر و هر شش ماه یکبار با رویکرد تسهیل مقررات و حذف مجوزهای غیرضروری، آن را مورد تجدیدنظر قرار دهد. این کتاب راهنما تنها مستند تعیین تکالیف متقاضیان سرمایه گذاری است. هیچ نهاد و مرجعی حق ندارد برای اعطاء مجوز یا پروانه، مدارک یا شرایطی بیشتر از موارد مصرح در آن را مطالبه کند.

تبصره ۴- رئیس جمهور موظف است هیأتی را مأمور نظارت بر مقررات زدایی و تسهیل شرایط صدور مجوزها و پروانه فعالیتهای اقتصادی نماید. این هیأت مکلف است برای مواردی که تحقق این اهداف محتاج به تغییر قوانین است، لوایح موردنظر را تهیه و تقدیم هیأت وزیران نماید.

تبصره ۵- کلیه مراجعی که به هر نحو مجوز یا پروانه فعالیت اقتصادی صادر می کنند، موظفند هر شش ماه یکبار اطلاعات مربوط به مجوزهای صادره و واحدهای فعال در هر کسب و کار را که ورود به آنها به مجوز یا پروانه نیاز دارد در اختیار متقاضیان قرار داده و برای اطلاع عموم منتشر نمایند.

آئین نامه اجرائی این ماده به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی ظرف مدت سه ماه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

لازم به ذکر است که با اصلاح ماده (۷) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، ماده (۶۲) قانون برنامه پنجم توسعه همچنان پابرجا خواهد ماند و تعارضی بایکدیگر نخواهند داشت. در خصوص ماده (۷) اصلاحی نکات ذیل حائز اهمیت است:

۱. ذیل این ماده به «هیأت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای

کسب‌وکار» اشاره داشته است و صلاحیت‌هایی برای این هیأت در این ماده و تبصره‌های آن در نظر گرفته شده است. صلاحیت‌هایی همچون؛

۱- تعیین سقف زمانی برای صدور مجوز در هر کسب و کار (ماده ۷)

۲- تسهیل شرایط و مراحل صدور مجوزهای کسب و کار و تقلیل هزینه‌های آن (تبصره ۳)

۳- ارائه پیشنهاد‌های لازم برای اصلاح قوانین، مقررات و رویه‌های اجرایی و پیگیری آن (تبصره ۳)

۴- انتشار شرایط صدور مجوزهای کسب و کار به تفکیک هر کسب و کار در پایگاه اطلاع‌رسانی مجوزهای کسب و کار

ترکیب این هیأت در تبصره «۳» این ماده مشخص شده است که به موجب آن، این هیأت به ریاست وزیر امور اقتصادی و دارایی با حضور نماینده تام‌الاختیار دادستان کل کشور، نماینده تام‌الاختیار رئیس سازمان بازرسی کل کشور، دو نماینده مجلس شورای اسلامی، نماینده اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، نماینده اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران، نماینده اتاق اصناف کشور و حسب مورد نماینده دستگاه ذی‌ربط تشکیل می‌شود.

لذا با توجه به صلاحیت هایی که برای این هیأت در نظر گرفته شده و عمدتاً جزء امور اجرایی است و از سوی دیگر ترکیب این هیأت که عمدتاً از مقامات غیر اجرایی می باشند، تبصره «۳» مغایر اصول متعددی از قانون اساسی نظیر اصول ۵۷، ۶۰ و ۱۳۸ است.

۲. به موجب ذیل تبصره «۳» مقرر شده «... هیأت مذکور موظف است پیشنهادهای لازم برای اصلاح قوانین، مقررات و رویه‌های اجرائی را تهیه و به مراجع مربوطه ارائه و اصلاح آنها را از مراجع بالاتر پیگیری کند.» در این خصوص نیز مسئله ای که وجود دارد این است که مشخص نیست منظور از پیگیری از مراجع بالاتر در این تبصره به چه معنا می باشد و لذا از این حث می تواند واجد ابهام باشد.

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل مابقی آیند، که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود رایانها و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلوگیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قزنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir